

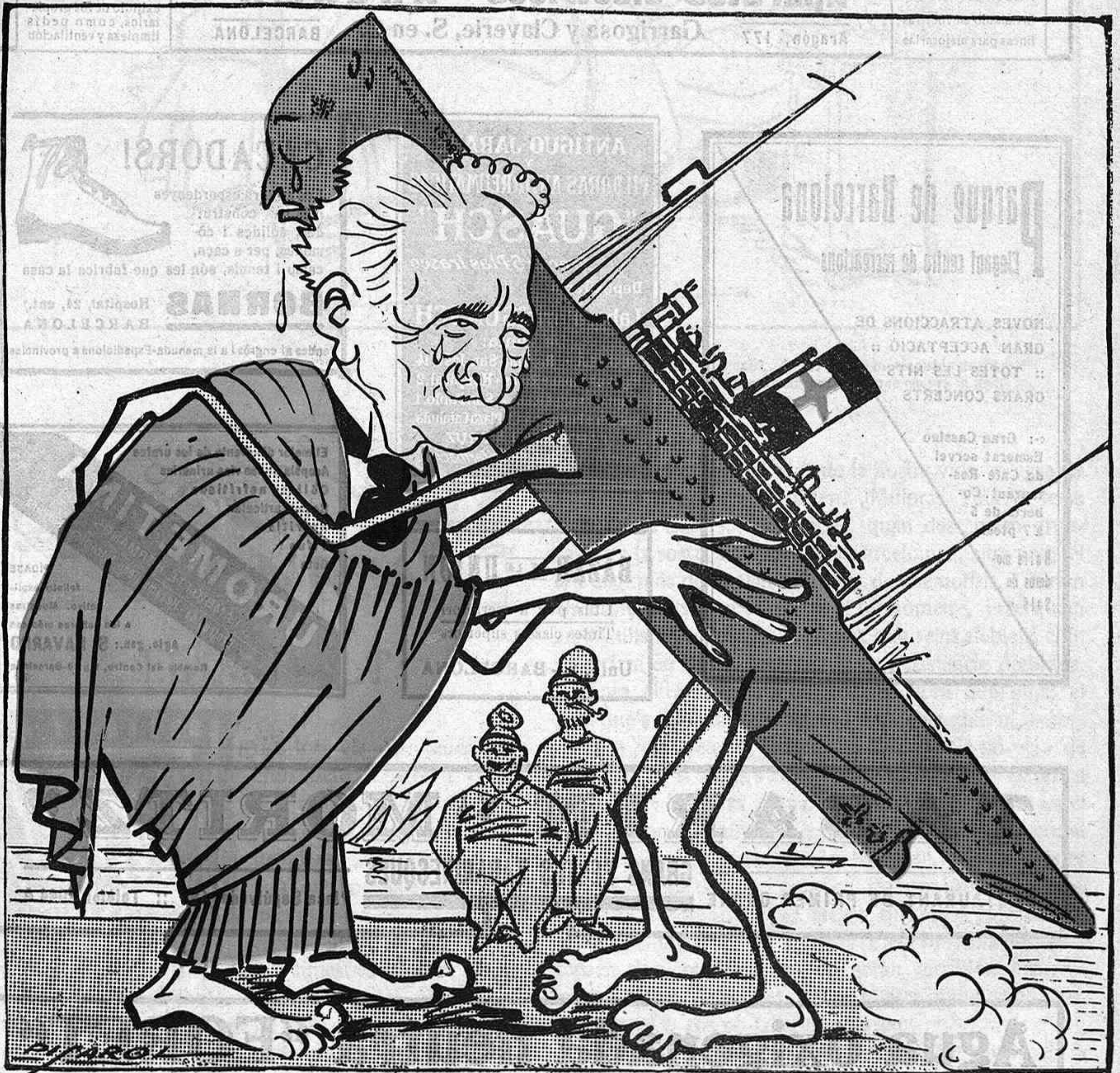
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2058 :: Any XL

15 cèntims = Atrassats 30

BARCELONA 7 DE JUNY DE 1918

COMÉDIES SENTIMENTALS

«El fill pròdig o El retorn de la flota Pinillos»

Perfumeu vos amb LOCIONS de "MYRURGIA"

UNA CASA NO ES MODERNA si no tiene instalado en su escalera un interruptor automático de tiempo. Una casa antigua toma cierto aire de modernidad, con muy pocas pesetas, instalando un interruptor automático de tiempo. En el extranjero todas las casas de las poblaciones de mediana importancia disfrutan esta comodidad que resulta agradabilísima para los inquilinos

PROPIETARIOS!!

Instaladlo en vuestras fincas para mejorarlas

Aparatos eléctricos "ANGAMA"

Aragón, 177

Garrigosa y Claverie, S. en C.

BARCELONA

INQUILINOS!!

exijido de los propietarios, como pedís limpieza y ventilación

Parque de Barcelona

Elegant centre de recreacions

NOVES ATRACCIONS DE GRAN ACCEPTACIÓ ::
:: TOTES LES NITS GRANS CONCERTS

::: Gran Cassino
Esmerat servei de Cafè-Res-
taurant. Coberts de 5 a 7 ptes.

Balls moderns de Saló

ANTIGUO JARABE Y PILDORAS ANTIRREUMÁTICAS "GUASCH"

Precio: 5 Ptas frasco

Depositorio:

Laboratorio "GUASCH"

De venta:

SEGALÁ · Rambla San José, 14
HIJOS DE VIDAL Y RIBAS · Hospital, 2
FARMACIA DEL LICEO · San Pablo, 1
VICENTE FERRER Y CA Plaza Cataluña
FARMACIA LA CRUZ
en todas las buenas farmacias.

CAÇADORS!

Les millors espadenyas més ben construïdes, sòlides i còmodes, per a caça, camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent.
BARCELONA

Vendes al engròs i a la menuda - Expedicions a províncies

BAZAR DE LA UNIÓN

Útils per a escriptori
Tintes classes superiors

Unió, 3. - BARCELONA

El mejor disolvente de los uratos
Asesora de las vías urinarias
Cóllicos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA
LAMBIOTTE HERMANOS
Sinonimos: Urotropina - Hexametileno tetramina - Formina

PÍDASE folleto explicativo. Muestras a los señores médicos
Agto. gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10 - Barcelona

TABARIN "MORITZ"

GRANS FESTES TABARINESQUES

RESTAURANT DE PRIMER ORDRE

Plaça Sepúlveda, 183 :: Telèfon 2044 A

Agua oxigenada neutra "FORET"

ANTISEPSIA, HIGIENE, DESINFECCIÓ :: DENTRIFIC ÚNIC VERITAT

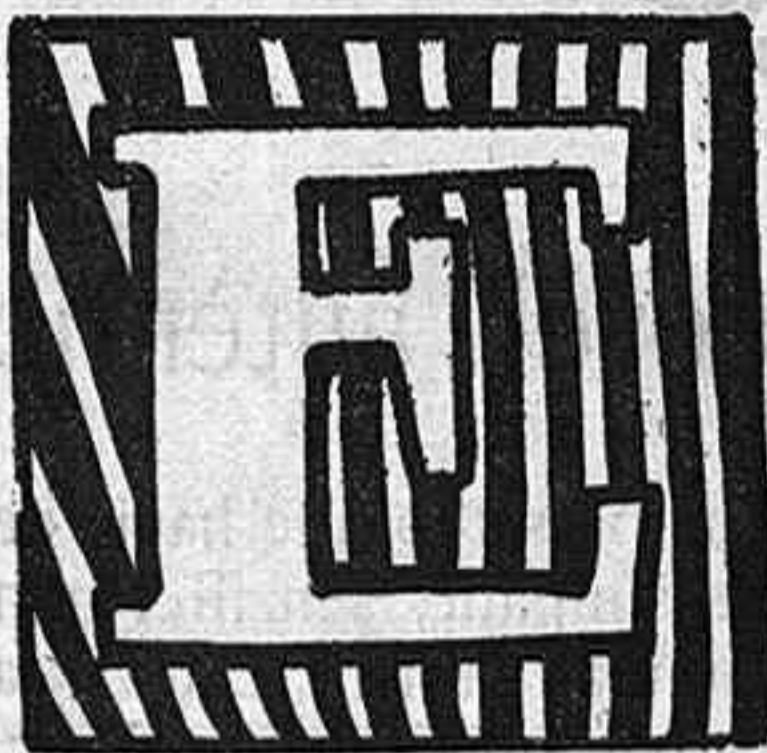
-REBUTGEU LES IMITACIONS DE L'AMPOLLA I LES QUE NO TINGUIN EL PRECINTE DE GARANTIA

—Que no ho sap?... El rei també ha tingut la passa.
 —Caram!... Quin honor per a mi, que encara la tinc.

EL MALALT

EN TRE tots els que jeuen amb cruiximent d'òssos i migraña, no hi és el nostre malat. Avui, perdonin-nos els nostres llegidors contagiats, els milers que pateixen la infecció nacional, no són prous per a recollir una frase de les que

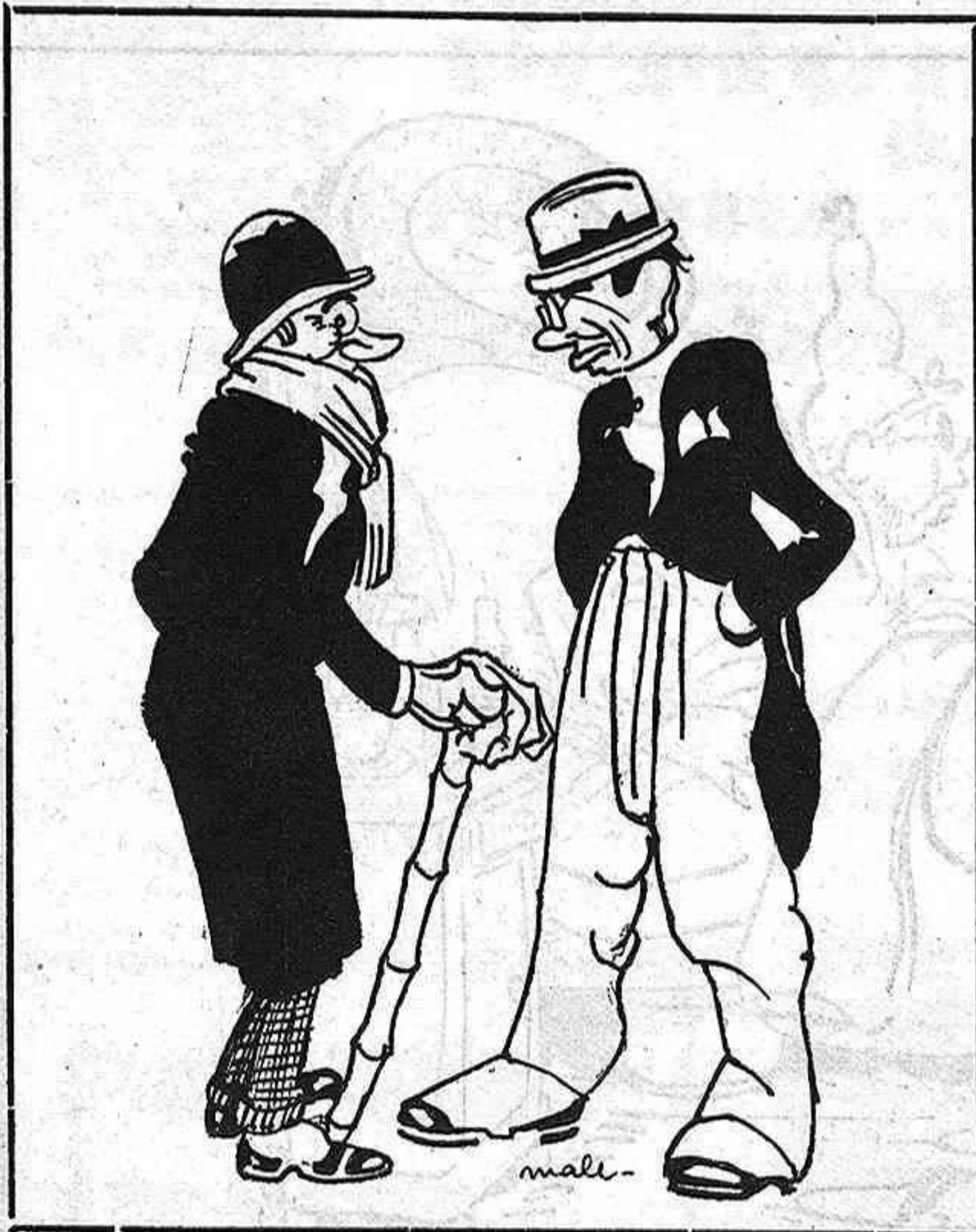
debem al gran malat. Perquè aquest és enorme i multiforme, és internacional i intercontinental, té cent mil metges a la seva capsalera i a cada moment d'aggravació o de millora el món panteija. Aquest malat és la guerra.

Es la guerra de tota Europa i la de l'Assia i la dels oceans, però sobre tot és la guerra de França. Nosaltres no sabríem comparar les persistents angunies per les batalles de França més que amb les fluctuacions de la ma-

laltia d'un ésser que fos vida de la nostra vida. ¿S'agrava? Totes les negrors ens visiten. ¿Millora? Tota la terra s'omple de clarors. I de vegades, quan descansem gronxats per la sossegada existència barcelonina, altra volta el crit enguniós del malat i l'horror de l'hemotisis. I mirem els comunicats com mirariem el termòmetre, i cerquem en els ulls dels amics la confiança que se'ns afebleix, com cercariem en els del metge la fè en l'existència afebrada.

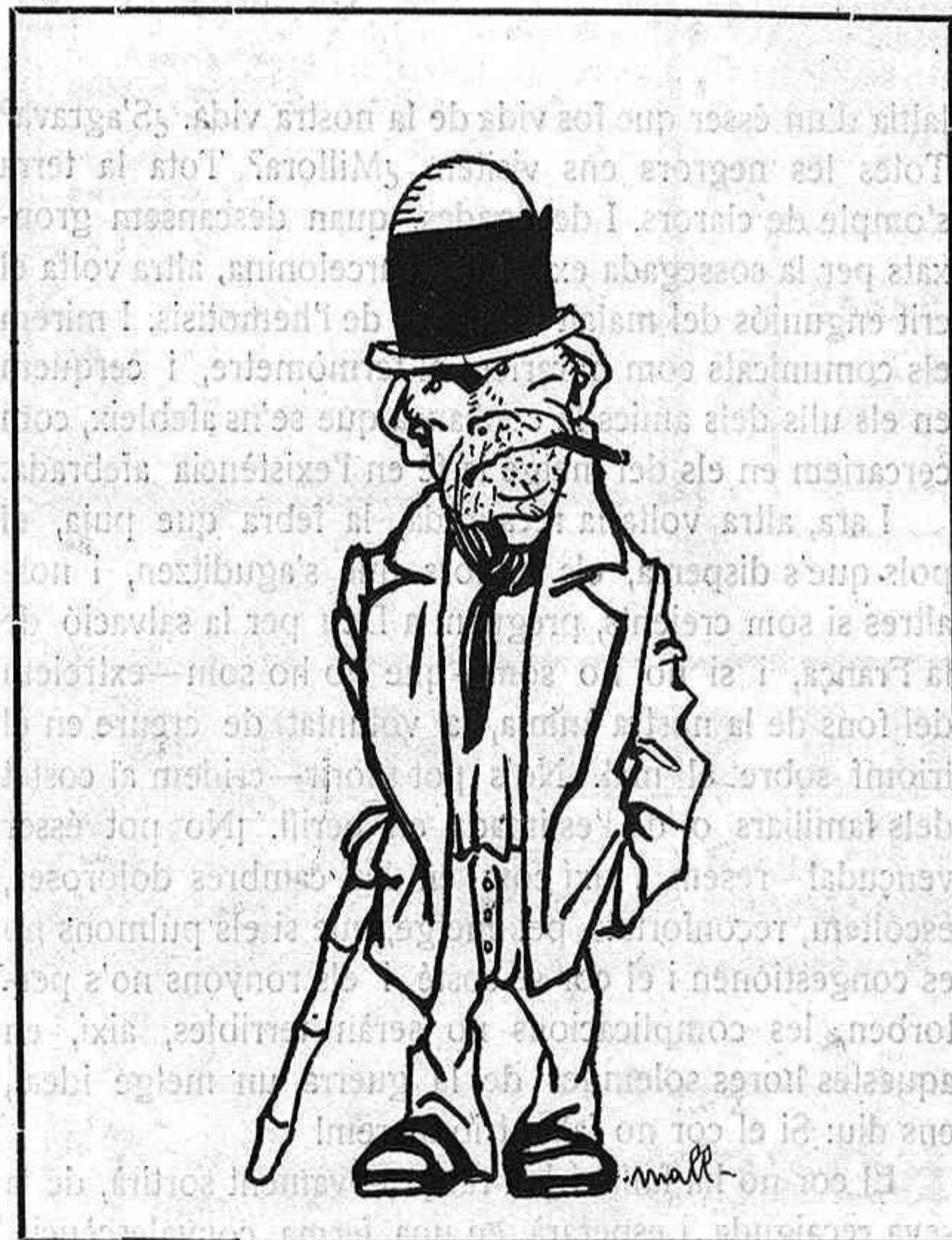
I ara, altra volta la recaiguda, la febra que puja, el pols que's dispersa, els temors que s'aguditzen, i nosaltres si som creients, preguem a Déu per la salvació de la França, i si no ho som—que no ho som—extreiem del fons de la nostra ànima, la voluntat de creure en el triomf sobre el mal. No's pot morir—cridem al costat dels familiars o de l'estimada en perill. ¡No pot ésser vençuda!—resem. I així com en les cambres doloroses, escoltem, reconfortats pel metge, que si els pulmons no es congestionen i el cor se sosté i els ronyons no's pertorben, les complicacions no seràn terribles, així, en aquestes hores solemnes de la guerra, un metge ideal, ens diu: Si el cor no falla, triomfarem!

El cor no ha fallat i la França novament sortirà, de la seva recaiguda, i esperarà, en una ferma convalescència, l'entrada en el seu còs dels glòbuls vermells dels americans. Perd molta sang, però la sang li arriba, la més bona sang de la terra. Quan siguin passades les jornades engu-

- Abrigat en aquest temps?... Deveu tenir manies.

- Lo que tinc són 47 graus de febre.

- Ja ha passat de moda això de la passa!... Jo soc passant de notari i he passat sense passar-la!...

nioses, ja en el repòs de la victòria, direm, plens de joia, com en la cançó catalana: «Va arribar molt mala, però no va morir».

Però quan s'és feta en nosaltres la confiança en la salvació, ens regirem contra la morbositat que ataca a la França. ¿Perquè, senyor, ens diem, conserven els alemanys tanta força? ¿Perquè no hi han febleses en la seva voracitat? Un amic ens explicà, amb un conte, el misteri. Es un conte exacte i plaent, un conte que sembla imaginat per En Rusiñol.

Tres alemanys arriben a una masia del Montseny. Son marit i muller... i l'altre. Volen menjar i passar la nit, si es pot a la masia. Interroguen al masover, però aquest, no'ls hi pot oferir més que uns quants ous, una truita si volen. En quant al llit, no n'hi ha més que un, ben ample, això sí. Decideixen els alemanys per la truita, se'n mengen la meitat, per a poguer esmorzar l'altre a l'endemà, i se'n van al llit, deixant la mitja truita damunt d'una cadira. El marit pensa:

- «Me posaré al mig, i així no hi ha por de res.»

A mitja nit, el pobre marit, se veu precisat d'aixecar-se per a una necessitat peremptòria. Passa, silenciós i amb cuidado per damunt de la seva dona i se'n va cap el recó precís. La dona, se redressa, i diu a l'altre alemany:

- Tu, Otto, aprofitat!

L'alemany s'aixeca, bota del llit, i agafa i se menja la mitja truita.

Aquesta història és tota la guerra. Ni l'amor, ni el plaer, ni cap divagació, ni sentimentalisme, distreuen als alemanys. El marit serà enganyat amb la dona i amb la truita, la dona amiga no menjarà a l'endemà, però ell, Otto, podrà seguir més ferm el camí, per no haver tingut cap debilitat sentimental.

PARADOX

En Barbosa, "Esteve" autèntic

«Estava escrit! ò millor dit, «ha passat lo que havia de passar». En Barbosa, el nostre simpàtic, senzill i bon amic, l'admirable creador del popular «sanyò Esteve» a força de fer d'Esteve, se'ns ha tornat un Esteve autèntic, un Esteve sin trampa ni cartón.

Es perfectament comprensible.

Hi han coses que's contagien amb tanta facilitat com la passa, i fins amb més facilitat que la passa: el microbi estevenç és una d'elles..., per lo que's veu...

Abans d'estrenar-se la celebrada obra del nostre Tiago, En Barbosa era En Barbosa; és a dir, un amic que'ns parlava d'art, de política, de literatura, i no diem de dones per a evitar-nos mútuus compromisos. Emperò,

des de la campanya del «Victoria», En Barbosa no és En Barbosa; En Barbosa és el «sanyò Esteve» i ens parla sempre de negocis, de negocis i de negocis.

I En Tenu l'escolta embadalit.

En Barbosa s'hauria pogut morir com a Esteve, y cinquanta vegades a l'escenari del popular «Soriano»; però també ell, com a un nou «Llàtzer» estevenc resuscita cada matinada en una taula del *Petit Pelayo*.

—I, doncs, què'ns dieu de nou, amic Barbosa?

—Un negoci espeterrant, infalible, que dona un cinc cents mil per cent, i és compatible amb totes les altres ocupacions.

—Es necessita molt capital?

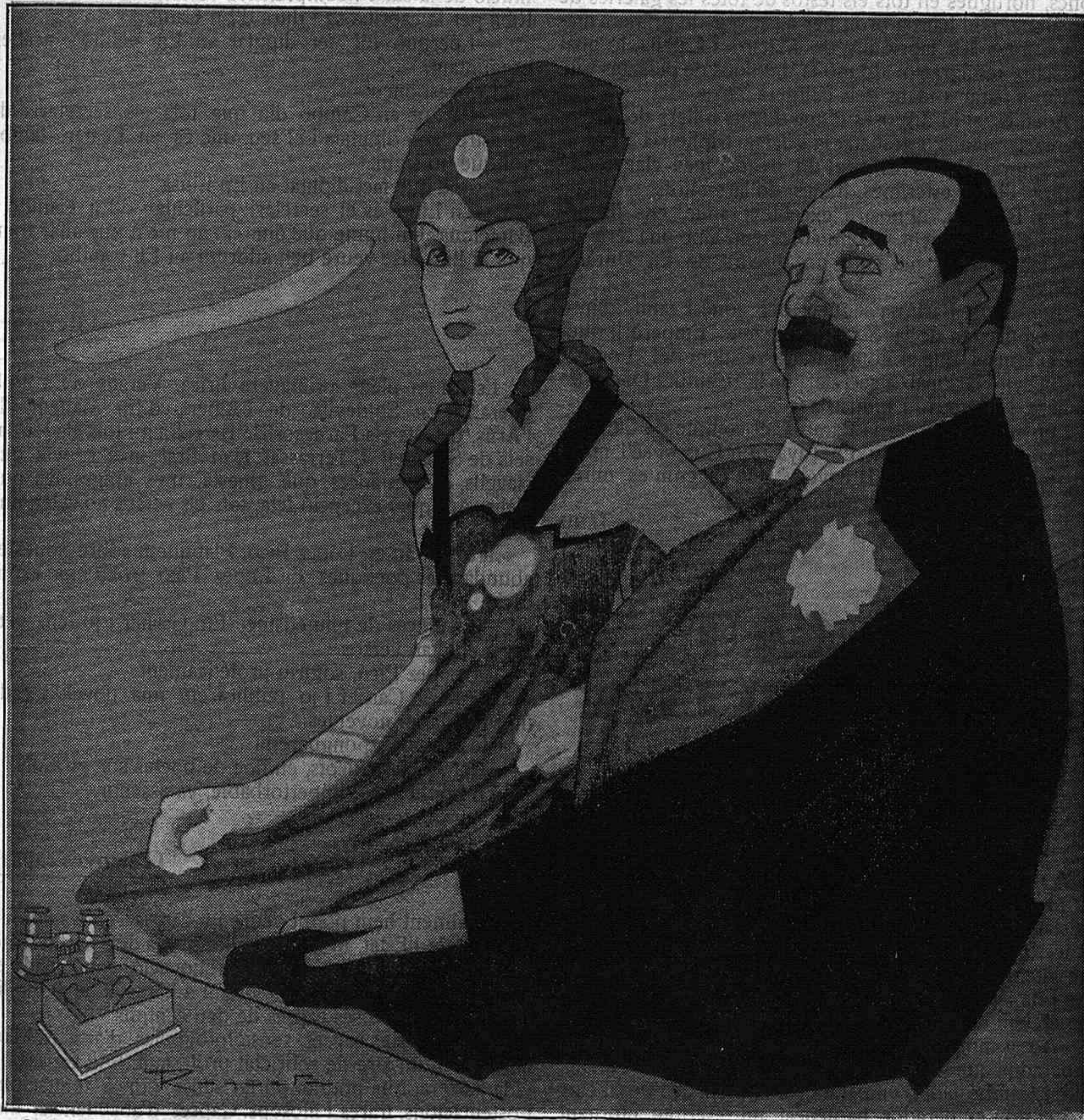
—Res de capital, amic Tenu; paciència, no més que paciència!

—I voleu dir que és segur?

—¡¡Ja ho crec! Escolteu! L'altre dia, millor dit, l'altre matinada, vaig atinar amb aquest negoci. Pareu atenció!

—Sóc tot orelles! Expliqueu-vos!

—Doncs és el cas que des de la Plaça de Catalunya al monument de Colòn, de quatre a sis del matí, junt amb uns amics, vàrem recullir 1,200 agulles de ganxo: calculant, que tal com estàn avui les coses, cada paquet de dotze agulles de ganxo val deu céntims, representa un

ALS BALLS RUSSOS

—Fixa't papà, quina justesa de moviments més admirable.

—Bè, això no té molt mèrit. No veus que l'apuntador els hi va dient lo que han de fer...

valor de dotze pessetes diaries. I aquestes agulles, ben guardades, dintre un any poden valer 15 pessetes dotzena, puix cal tenir en compte que tot s'apuja cada dia més. Per lo tant, dintre dotze mesos, representa un capital net i efectiu de 5,475 pessetes o siga quasi tant com guanya un quefe de negociat del nostre Ajuntament o el «Josecito» en una *corrida*.

—¡¡Sou admirable, Barbosa!!

—Res, un negoci que no falla. Sis mil pessetes!! Sis mil pessetes!! No tenia pas tan l'avi Esteve quan va fundar «La Puntual»!!

—Es veritat!

—Un altre negoci encare! S'ha descobert que les hortigues substitueixen amb aventatge al cotó. Sembrant, doncs, hortigues en tots els testos de totes les galeries de Barcelona, n'hi hauria prou per a proveir de primera matèria a totes les fàbriques de Mataró i Calella, lo qual evitaria la «emigració» de molts mil·lions de pessetes que ara van a parar a mans dels culliters iankis.

Ademès, si jo disposés d'uns quants milers de duros, compraria maons, i acabada la guerra triplicaria el capital. Comprar maons és avui un negoci més clar que el comprar lliures esterlines, francs, dollars i lires.

I En Barbosa, el nostre excel·lent amic, ens ho demostrà eloqüentment, irrefutablement, amb una sèrie de dades tan convincents com un discurs de En Duràn i Ventosa.

Si l'August Barbosa segueix per aquest camí, dintre poc l'expulsaran de la *Societat d'actors*. Emperò li quedarà el consol que el nomenaran President del «Foment del Treball Nacional» i secretari de la «Cambra Oficial de Comerç, Navegació i Indústria».

I quan ell passi per la Rambla, el compte de Queralt, En Pere Grau Maristany, En Tayá i En Cussò, se'l miraran amb mal dissimulada enveja, que és com es miren a tots els «competidors perillosos» (???)

TENU

A CAU... D'ORELLA

La paga del diable

A la Lliga, per primera volta, hi ha una conspiració. No pas contra el poder central que ja és propietat regionalista, ni contra els partits turnants, ni tant sols contra els lerrouxistes. La conspiració va contra el propi Cambó que intenta fer de dictador a la Lliga, disposant dels homes i de les actes amb aquella desvergonyida voluntat que creïem era exclusiva d'En Lerroux.

«A rey muerto, rey puesto», a emperador que cau emperador que s'aixeca. En Lerroux ho fou del Paral·lel, ara en Cambó farà d'emperador a la dreta de l'Ensanche.

I el nou emperador ha llençat un rescripte otorgant el districte de Castellsol a un regionalista neòfit, de ànima castellana i d'educació madrilenya, que parla sempre la llegua municipal i espessa. La veterània regionalista resisteix les ordres imperials. ¿Perquè el districte de Cas-

tellsol ha d'ésser per a un pervingut castellanitzat i no pas per a un vell incondicional? ¿Perquè no ha d'ésser diputat en Santiago Andreu, que és l'ànima electoral del districte, bon regionalista i bon cavaller, imposant-se a un senyor que ingressà a la Lliga al veure era una indústria electoral?

—En Cambó s'avindrà a la raó—sospiren.

I com que en Rafel Vehils, que és el candidat d'En Cambó, en la seva joventut i en un periòdic de Tiana, on recullí els llores literaris que han arribat a impressionar an en Cambó, firmava *Leafar* capgirant enginyosament el seu nom, a la Lliga ja l'anomenen el senyor Leafar.

I en Leafar és el «cunero», l'arrivista, l'hoste que vé a treure'ls de casa, la castellanització de la Lliga, la substitució de la suau i comprensiva voluntat d'En Prat de la Riba per la capritxosa i dura d'En Cambó.

—I perquè vol fer diputat an En Vehils?—acaben preguntant.

I es responen:

—Perquè en Cambó diu que tots els secretaris de ministres són diputats i el seu, que és en Leafar, també vol que ho sigui.

—Així que faci diputat an En Llusà.

—En Llusà és el secretari particular d'En Cambó a Barcelona. Un home que diu: «Jo no me'n puc anar tranquil al llit sense veure ben adormit an En Cambó.»

Literatura

Estem en plena primavera lírica. Versos d'En Folguera, d'En Soldevila, de l'Albert, d'En Manent, de l'Arús, de tots els Parnasos de Barcelona i tots els Parnasets de Sabadell i Terrassa. Han tirat més sonets que clavells, més estances que ginesta, més epigrames que alelís. Ara que, excepció feta, tots els versos no valen una rosa.

Trobem an en López Picó. Platiquem sobre aquestes abundàncies poètiques. En López Picó troba una explicació.

—Es un cas de mimetisme, En Carner i jo fem versos, i ells fan versos.

En López Picó, somriu profèticament.

—Ara en Carner i jo publicarem una novel·la cada un i tots faran novel·les.

Nosaltres, responguerem:

—Jal Aquests xicots, en lloc de poetes són girasols. En López Picó, impertorbable, va assentir.

Les noves capsas

Finalment hem pogut veure i tocar la renovació que no és la de l'Estat, ni la de les lleis, ni la dels partits, sinó la de les capsas de mistos. La renovació començada el primer de Juny de 1917, ha vingut a parar a una modificació de les luxoses capsas de deu cèntims.

Ara, aquestes capsas, sense fotografies d'artistes i cocots, tenen un aire de sobrietat protestant. Són capsas de vida austera, que podran portar sense por a temptacions i ostentacions, frares i filòsops. Capsas d'abstinència, imposades per la guerra.

L'altre dia preniem cafè en el «Royal». La cuina era aprop nostre, i els cambriers cantaven les seves peticions:

—Un cafè! Una parisièn! Un doble Pilsen!

EL MAL DE MODA

La nena presumida —Jo vul la passa!... Jo vul tenir la passa!...

Arriba un i crida:

—¡Una del «conde»!

¿Quina mixtura, quin ingredient seria aquest? ¿Quina nova beguda d'estiu haurien llençat al «Royal»? Preguntarem al cambrer:

—¿Què vol dir «una del conde»?

—Una capsa de deu cèntims, de les noves.

—¿Però i això del «conde»?

—El «conde» de Caralt, home; el conde de Caralt, que se les va empescar.

Ball de negres

ERA dissapte i com a vigília de festa hi havien danses, jocs i lluites en els admirables magatzems dels senyors Rondeaux, Piston i Moneron. De cap de les maneres volguí faltar-hi. En els magatzems del senyor Rondeaux hi havien més de trescents negritos molt alegres, havien cobrat la setmanada i l'endemà era dia de vacances. Feien un aldarull inexplicable; homes i dones, vells i criatures, estaven allí com a la pila del greix, oprimits en un recinte estret del qual no's movien com si ho tinguessin privat baix pena de la vida, com si no hi hagués aire i terra fòra d'allí. De totes maneres

nosaltres també som com els negres i ens plau apilotar-nos en llocs tancats, plens de pols i males olors, com si a dos passes no tinguéssim el mar i les muntanyes.

Pot-ser aquella munió de gent somniava en ses platges perdudes i esperancava la llibertat; qui sap si pensaven occir als amos i a n'aquest fi anava encaminada la plegària que dirigien al Omnipotent, àrbitre de totes les coses. No ho sé, però aleshores semblaven molt contents; llurs ulls guspirejaven, els braços s'estiraven convulsius i els pits se dilataven per a deixar anar una cridòria d'una estridència que trencava realment, el cuc de l'orella. I tot això no era més que'l prelude de la felicitat a que pensaven entregar-se. Heusa-la aquí aquesta felicitat.

Donada una senyal, en un obrir i tancar els ulls se formà una gran rodona, al davant hi posaren les criatures, detrás homes i dones barrejats.

A l'aldarull d'abans succeí un silenci pregón que ningú gosava a trencar.

Després se senti una remoreta que, enfortint-se per moments, se convertí en una melodia aspre, particular, però armoniosa, amb son metre i cadència; anà pujant de tò i ja el *crescendo* perdé quelcom son caràcter primitiu. Ja no fou sols la veu lo que posaren en exercici, contragueren la faç fent ganyotes horribles; els braços se'ls movien en totes direccions; les cames els tremolaven convulsives i amb els peus picaven a terra, rítmica i fortament. I lo que ningú diria la duració d'aquesta escena depèn del calor que fa, si en fa molt aviat se acaba, en pocs moments homes i dones han fruit les més rares sensacions.

Després una dançarina se llençà al mig de la rodona, al començar tota sola, girant amb el braços estesos, ajuntant-se i redrecant se, examinant els rostres d'aquella munió de furies contra les quals semblava dirigir-se son frenètic deliri i d'entre tots n'ellegí un, ella, reina de tots. Saltà el negre tivat al davant de sa parella, i el cant de fieres aleshores degenerà en lladrucs feréstecs; s'apretaren més uns i altres, se daben cops al cap i feien cruixir les dents; talment se'ls hauria prè per un escamot de llops preparant-se a llençar-se sobre un remat d'indefenses ovelles. Amb tot, fins a n'aquest moment no havíem passat de l'alegria, de la ubriaguesa; la festa, diguem-ne festa, pot dir-se que encara no era començada. Lo de fins aleshores havia estat un idil·li, una pastoral comparat amb lo que vingué després.

No es fàcil com sembla escriure per a tothom i molt més si vol dir-se la veritat. Quan vegí anunciat en un teatre un ball de negres, «La cachucha», la veritat quasi me'n vaig donar vergonya però vaig anar-hi preguntant-me qui seria la descarada capaç de donar tal escàndol. No, no tenia res que veure; era una cosa bastarda; en ella la passió no existia més que en els ulls, en els llavis i en un lleuger moviment de rotació de la panereta. S'assembla tant a sa mare com el perfil d'una granota al de l'Apoli de Tarragona; les separa un món. I el mal és que

no soc prou valent per a descriure'l tal com és aquell ball i s'hi ho provés no'm publicarien l'article.

Després els negres se barallaren i un d'ells d'un cop de cap obrí el de l'altre, en aquelles terres se barallen com les cabres. Després tots beguerem aigües. Es molt divertit.

S. A.

EN EL REPÒS DE LA TRINXERA, per Frederic Pujolà.—Un llibre de la guerra i contra la guerra, escrit per un català que l'ha viscuda de debò. D'una hora lluny es veu que les impressions en ell descrites han sigut rebudes de primera mà. Com que en la major part dels capítols l'autor hi representa el paper de protagonista! Descripcions de llocs i psicologies d'individus són realment admirables en aquestes pàgines de una veritat negra i dolorosa. El llegidor, per poc sensible que sigui, després de passar els ulls per aquestos quadres punyents, terriblement pessimistes—pessimistes no en el sentit local o patriòtic sinó en el d'humanitat o universalitat—es sent el cor a la vegada endolcit i llagat; endolcit per la visió de tants actes d'heroisme obscur i de bondat íntima executats per la gent forçada o abnegada que fa vida de taup en les trinxeres; llagat per les tristes i desesperadores deduccions morals que's desprenen, en detall i en conjunt, de tant esgarrifosa lluita. Un temperament literari culte i refinat, acompanyat d'un esperit observador finíssim com el d'En Pujolà, per força havia de convertir una obra actual de aquesta índole en un honrat i fidel document de veritable història ple de amenitat, de sinceritat i de positiva transcendència filosòfico-social.

SEPT SCIENCIES

IRREVERENCIES DISPENDIOSES

Diumenge passat, el Glosador, per allò dels atzars de la vida, va veure's forçat a caminar pel curs de la processó del Corpus que's celebrava a la barriada de Gràcia.

I de observació en observació, el Glosador, tot dirigint els seus passos carrer d'En Salmerón amunt, va poder constatar un canvi radical en les costums dels badocs que, a banda i banda de carrer, en cadires i bancs improvisats amb caixes i taulons arràn de acera, o en les finestres i balcons des de les altures, mostren efusivament el llur entusiasme per als religiosos seguicis.

Aquest canvi radical de costums consisteix en la varietat de amables projectils que molts dels fervorosos admiradors de les processons han adoptat: ara en comptes de tirar amoretes en forma de flors, verdures i paper retallat,

s'acostumen a tirar queviures adquirits a casa dels adroguers o dels graners; i ja no són caramel·los, ni confits, sinó viandes més prosaiques i molt més al alcanç de la plebs. Les mongetes, les vèsses, els cigrons, les guixes, les faves, el blat de moro i els fasolets han vingut a substituir als paperets, a les serpentines, a la ginesta, als clavells i als espanta-mosques.

Encara, quan les municions-llegums són disparades de una en una i blanament, menos mal; una morgeta al nas d'un regidor, un cigró a la closca d'un canonge, una vèssa al ull d'un portador de pali, no produeixen més que una dèbil protesta del interessat, car no donen sinó un passatger turment; però és que tot sovint els atrinxerats guerrers les engeguen a grapats i amb tanta fúria que allò sembla un tir de barratge en contes d'un homenatge a la religiosa comitiva.

No creiem que aquesta mala costum de tirar aliments al pas de les processons prosperi. Nostre Senyor ens castigaria al veure que precisament en temps calamitosos llencem sense solta els elements de nutrició. Però el fet mereix consignar-se, sobretot ara, en aquesta tenebrosa època de carestia alimentícia i de manca de subsistències.

I és lo que deia un music de la banda d'En Lamote, quan al arribar a casa va trobar-se amb mitja lliura de mongetes a dins la trompa del saxofon:

—Al menys les tiressin bullides!...

XARAU

LICEO

Ahir degué tenir lloc la primera funció dels *Balls russos*. Per a debut de la tan celebrada companyia hi havia anunciades les quatre obres: *Carnaval*, *Cleopatra*, *Les papillons* i *El príncepe Igor*.

Tots els auguris fan suposar que la sèrie de balls, constituirà un acabat succés artístic per a la famosa companyia i un bonic negoci per a la afortunada empresa, car tot l'abonament està ple, de fa dies, i actualment hi ha una gran demanada de localitats per a les vuit funcions.

Com sia que alguns dels balls anunciats són nous a Barcelona, en el número vinentensem donar-los la nostra humil opinió.

ROMEA

Aquesta setmana els notabilíssims actors de la companyia d'En Martínez Sierra, ens han donat a conèixer una astracana, marca Abati, *Jesus, María y José*. Obra fluixa literariament considerada, però molt enginyosa i de bastanta novetat en el seu aspecte teatral. Tot consisteix en la presentació de una sèrie de criats, servidors de una casa de gran senyoriu i en els mil incidents que l'esperit de classe contra els amos els obliga a desenrotllar, durant dos actes, en els quals s'hi diuen xistos a dojo, s'hi salta i s'hi balla i fins s'hi couen truites. Les figures se bellugen molt, però aixís i tot hi manca acció; moltes de les escenes, per còmiques que siguin, resulten llargues i s'hi repeteixen una sèrie d'incidentes innecessaris.

El fet és que'l públic hi riu i això és a lo que devia tirar l'autor. Nosaltres emprò creiem que la tal comèdia no admetria una defectuosa interpretació. Volem dir que la gran

«HORES D'ANGOIXA»

— Ja hi són, ja!... Ja són a les portes!...
— A les portes de Paris o a les portes de la mort?

sort és que'ls comedians ho fan molt bé, i que d'aquí vé l'èxit. No cal senyalar aquest ni l'altre; tots admirables. En Simó Raso, colossal.

La del alba seria... és un entremès sense pretensions que fa passar una entretinguda estona, mercès a la bona interpretació de què és objecte.

NOVEDADES

Debutà la Xirgu i sa companyia amb una comèdia sentimental (ai!) dels Quintero; una comèdia que té per nom *Pipiola* i que vé a ésser com una paròdia de la *Marianela* i de tantes i tantes altres obres que arrenquen llàgrimes a les mamàs i nenes que van al teatre després de haver fet una bona digestió. I com sempre que els Quinteros han intentat fer plorar, no'ns arriben ni a commoure aquesta vegada; aixís que se separen del seu gènere, la gràcia ingènua, és qüestió de dir-los: *¡No os pongais trágicos!* perquè és inútil. Mirin que n'és de cursi tot allò! Sobre tot, els dos darrers actes. Argument inversemblable, falsa psicologia, demanin!... Només trobarem acceptable una esceneta de cap al final i no precisament cap que's relacioni amb la protagonista, sinó aquella del comiat dolorós de la mal casada amb el seu antic amant. Allò és l'únic seriós de la comèdia i està bé.

La Xirgu, fent-hi tot lo que sap, que sap molt; però ens semblà un xic baixa de tò. Diu molt bé; subratlla admirablement; està notabilíssima de gest i de expressió, però la seva dicció no'ns resultà prou clara. De la fila 12 no se l'entenia.

Demà, dissabte, aconxeixement: estrena de la novel·la escènica en cinc quadres de don Jacinto Benavente *La Inmaculada de los Dolores*, un dels grans triomfs de la Xirgu a Madrid.

GOYA

En Jerez, primer actor còmic de la companyia Calvo-Carmen Seco, celebrà el dimarts el seu benefici amb l'estrena del nou *asesinato literario* d'En Muñoz Seca, *Los pergaminos*.

Recristina, que és dolent!

Si En Muñoz Seca arriba a ésser del «Comité de Vaga» a ben segur que hi'hauria hagut un intens moviment d'opinió a fi de que no fos comprès en l'amnistia. I després de l'estrena de *Los pergaminos* molts haurien demanat que fos reclut en «una celda de castigo».

No hi ha dret a escriure tan indignes patotxades.

Allò no són xistus, ni acudits, ni res... És a dir, res, sí; una serie de insubstancialitats i beneiteries que demostren el més pèssim gust del qui té la «sans façon» de escriure-les amb les *pretensions* que gasta aquesta calamitat recopiladora de xistus de calendari, que's diu Muñoz Seca (alies) *El intolerable*.

S'hi lluien la Seco, la Molgosa i En Jerez; els demés regulars.

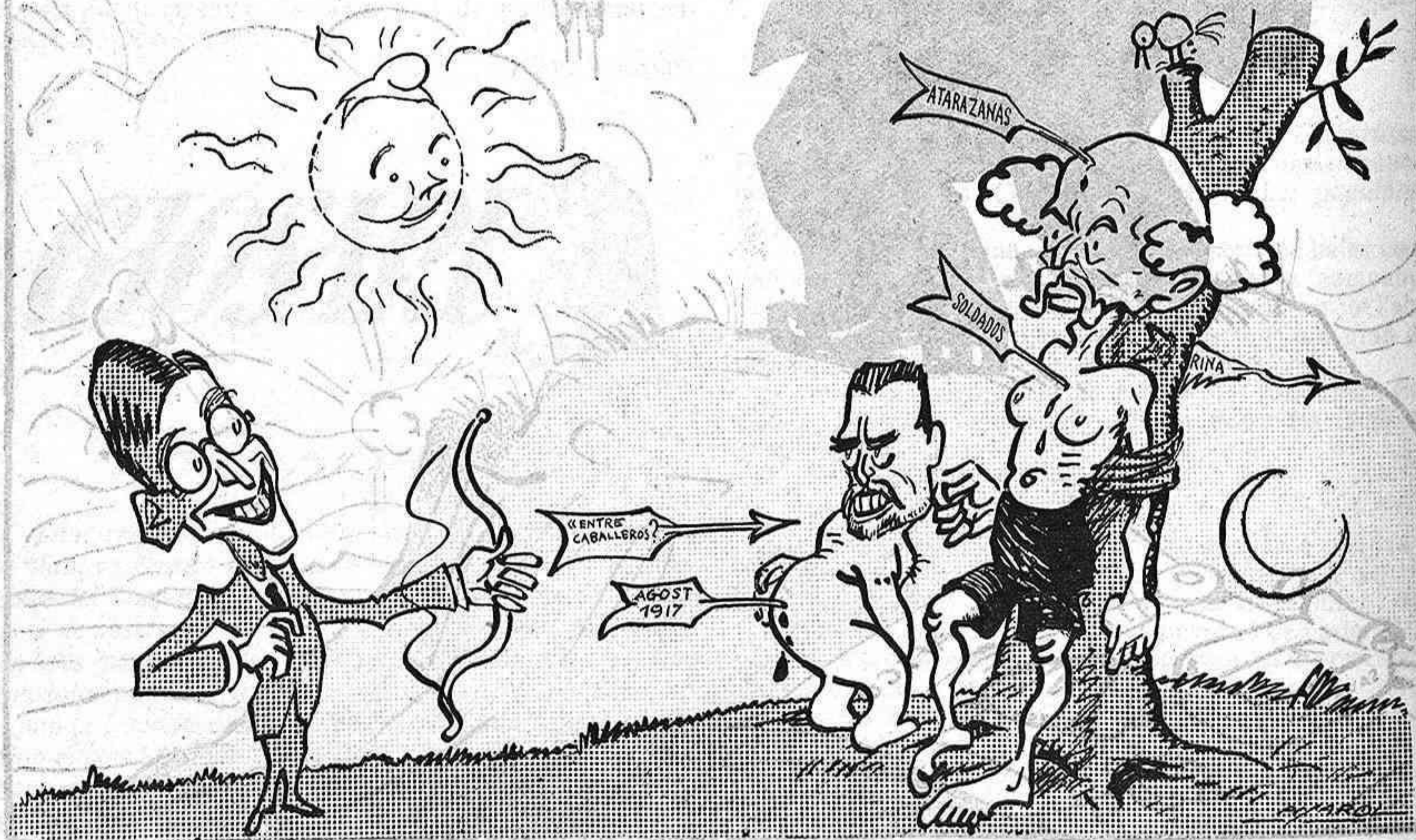

El *Barcelona* i l'*España* jogaren, per fi! el partit final de la Copa Barcelona.

Aquest partit fou ben desgraciat per part dels barcelonins. No sabem si, perquè n'hi havia algun de malalt o perquè la calor apretava de ferm, el cas és que semblaven aprenents.

Quina manera de pifiar i esguerrar jogades! Els vermells que se'n adonaren, digueren: aquesta és la nostra! I dit i fet els hi ficaren un gol per mitjà d'un xicot que's diu Rovira que no sabem d'on l'han tret.

La massa barcelonista tremolà, no n'hi havia per a menys.

EL MARTIRI DE SANT SEBASTIÀ

—Paciència, noi; s'ha de patir.
Avui per tu i ahir per mi!

1916

FIGURINS MASCLES D'ESTIU

1917

1918

—Progressiva moda de la cintura cenyida.

Tot el prestigi del primer partit se'n anava en orris i altra vegada seria qüestió de donar la culpa a la Junta.

Sortosament quan mancava un minut, un espanyista defensa tocà la pilota amb les mans. Penall! digué tot-hom.

I efectivament penal donà el jutge amb molta justícia. En Sagi-Barba s'encarregà d'introduir-lo, amb aquella engúnia, perquè si no l'arriba a entrar figurin-se vostès quin paper fa l'equip blau-granat.

Heu's aquí, doncs, que el partit acabà amb empat i la Copa Barcelona se la quedà l'*idem*.

Ja era hora. Estem en ple istiu i és qüestió de plegar el futbol i decantar-se decididament cap a la natació, l'esport millor del món, segons diu el *sanyó* Solé del C. N. B.

FLY

NOTES D'ART

El senyor Dalmau, l'israelita del carrer de la Portaferriça es trobà divendres passat sense pintors cubistes ni futuristes. Com un vell profeta nuà ses barbes i es burxà el melic. Això és remei que no falla i desseguida pogué dir:

—Ja't tinc!

I l'hom se'n anà a la calaixera i d'ella ne tragué auques, goigs i romanços. Amb quatre dotzenes de xinxetes les clavà a les parets dels seus salons i heu-s aquí una de les exposicions més xiroies i entretingudes de que hem pogut fruit a Barcelona en l'actual primavera-estiu.

A mi certes reproduccions o imitacions m'hi sobren, però és allò, pot-ser hi ha qui els agrada i s'ha de contentar a tothom.

D'auques la cosa està bastant bé: En Dalmau ha tingut la traça de no colocar-nos les *clàssiques*, sinó les una miqueta rares, algunes d'elles rares sense una miqueta, com les de les faules d'Isop, Samaniego i Iriarte.

Aquí està con su retrato
 Samaniego, el literato.

I les del foc de les bombes i del Sol i de la Lluna. Una altra auca admirable hi ha, aquesta en dos edicions, que és la de la *Vida de los animales, copiada de la historia natural*:

*Nace en la Libia el León,
 es rey de los animales
 y de la España blasón.*

*La Hiena al hombre maltrata
 a los hombres desentierra,
 todo lo destruye y mata.*

*El Rinoceronte es de paz
 no molesta a los pequeños
 ni retrocede jamás.*

I així vagin seguint des del gat a la pantera.

Dels goigs no vui parlar-ne perquè la llengua se me'n và i em diuen irreverent, i mirin que n'hi ha uns dedicats an aquell profeta Jonàs, que viatjava dintre una ballena com un alemany dintre un submarí, que fan dallonces de riure.

Ara parlant de romanços, la col·lecció és de primera i sobre tot força nova. Si servidor s'hagués atrevit hauria arrencat algú dels plecs penjats a les parets del saló ex cubista per a enterar-se ben bé de lo que deien!

Un d'ells m'ha trencat el cor:

*Bella Elvira, dueño mio
 tierno hechizo, dulce bien
 princesa de mi alvedrío,
 mi gloria, mi hermoso Edén.*

*Ven Elvira!
 Ven y mira
 cual palpita
 con ardor
 este pecho
 que se inflama
 con la llama
 de tu amor.*

No s'han commogut encare? doncs vagin a can Dalmau i llegeixin una joia nomenada:

NUEVO TANGO

*Pobe Fansisca se va casa
 Sin tener ropa ni tener naa.
 Su amo banco la vá robá
 la loterta que va sacá.*

CORO

Mari mari gongo choquil choquil
Sibiribirit ballá
Mari mari gongo choqui
Cuestial osteal oyacua, tuá!

I al acabar fassin un petó a la negra que presideix la portada, estirada en una hamaca, i uns altres als negritos que ballen a l'ombra d'ella.

M. R.

Esquellots

En els darrers *Jocs Florals* celebrats pel «Casal Català» de Buenos Aires, va concedir-se el premi de Pàtria a un *Cant al Sol*.

¿Què deu tenir que veure el sol amb el sentiment de pàtria?—preguntaran vostès.

No gran cosa.

Però així el «Casal», que és molt primmirat amb aquestes coses del patriotisme, ha trobat la manera de quedar bé amb tots: amb els que estimen la *patria chica* abans que tot, i amb els que anteposen la *patria grande*.

El sol tant és de l'una com de l'altra—s'haurà dit—i quan el sol surt, surt per a tothom.

Ja deuen haver vist que els madrilenys—bromistes de mena—han tret un sobre-nom a la passa de moda. Li diuen «Soldado de Nápoles», sens dubte perquè aquest motiu popularíssim de «La canción del olvido», del mestre Serrano, vé a ésser com una mena de dengue que s'ha escampat per tot Madrid.

Nosaltres—per la mateixa raó—la podríem nomenar la febre del *astrakan*, tota vegada que la passa ens ha sigut importada de Madrid, escampant-se com els xistos d'En Seca.

En la sessió municipal que tingué lloc la vigília del Corpus i que durà fins a les tantes de la matinada, el famós Vinaixa donà una «conferència» sobre la intransigència religiosa des dels temps del rei Recaredo.

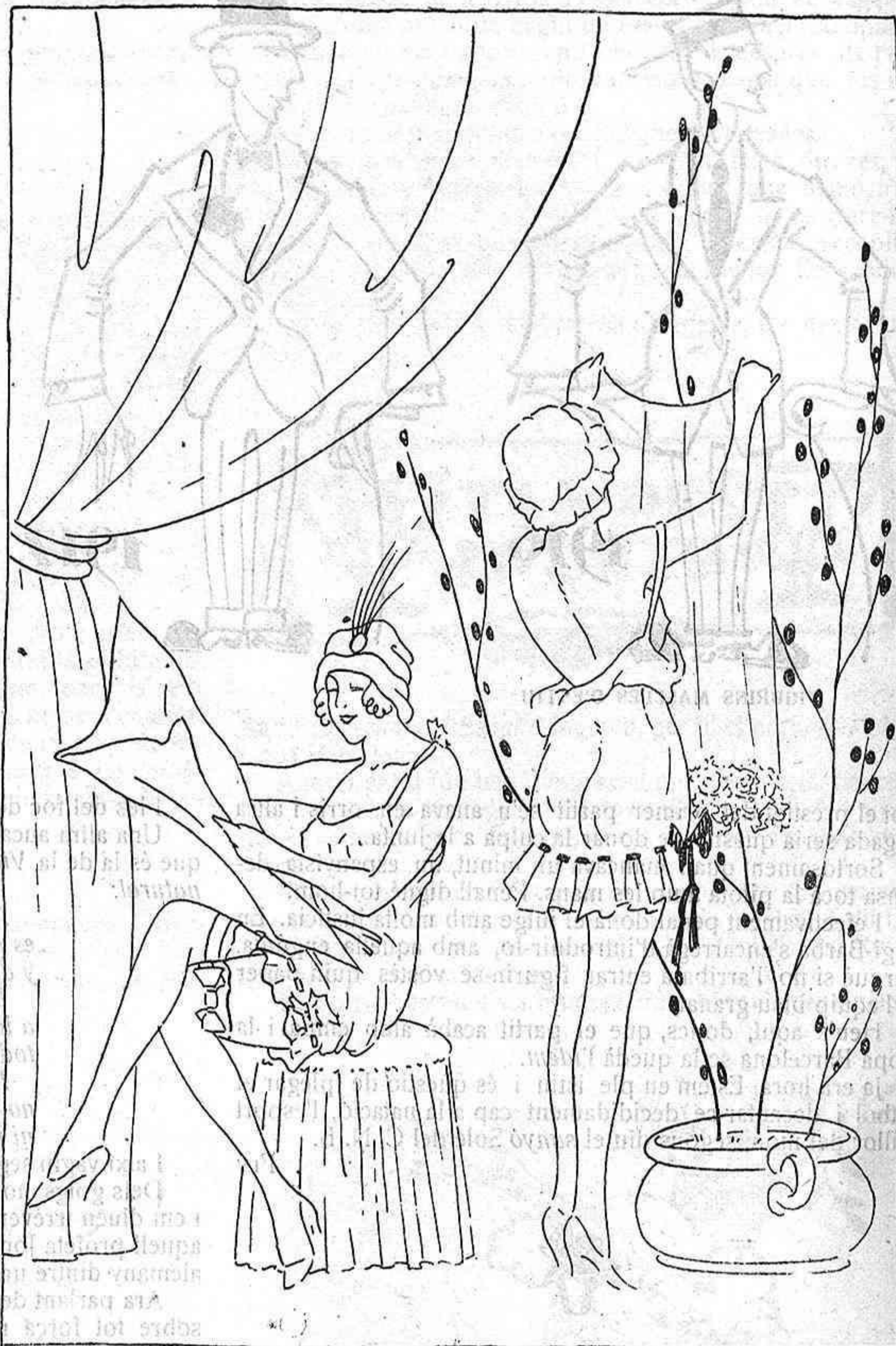
Al eixir de les Cases Consistorials ho deia un regidor regionalista, mig mort de sòn.

—D'aquesta sí que pot dir-se'n una sessió històrica!...

Des d'aquell dia el Saló del Consistori se n'hauria de dir: *Saló d'humoristes*.

El nostre Pic i Pón i Repicó mereix ésser ja proclamat *por derecho propio* president de la *Academia del bien hablar*.

El dia de Corpus anava per les Rambles acompanyat d'un anglès i en aquell moment passava la processó.

—Pobre donal... Mira que caure de tant alt!
—Es el destí. Veus, a mi m'ha passat al revés. Jo de resultes de caure a peu plà, m'he enfilat amunt.

El subdit del rei Jordi preguntà al nostre estevenc, senador per Tarragona i primer contribuïent elèctric de la plaça de Catalunya:

—Y qué ser esto?

I l'etern aspirant a diputat per Barcelona va contestar tot convençut.

—Una de las fiestas más HÍPICAS de Barcelona.

I és que en aquells moments el nostre Pic, confonia la processó amb les carreres de cavalls.

* *

Una comissió de Tarragona va a trobar an En Pic i Pon per a demanar-li un favor.

—Ja ho crec, no faltava més!—contesta el company de don Palmacio.—Ho faré tot seguit puix jo el mateix agafo l'auto per a anar a Reus, que'm poso el «smokin» per a anar al Senat.

I encara que sembli estrany i inconcebible, En Pic i Re-

picó va pronunciar correctíssimament, impecablement el mot «smokin». I és que des de que és «sanador» és alumne de la Escola Berlitz!!

Corpus magriscolis.

Els aficionats a contemplar «l'ou com balla» als claustres de la Catedral observen que cada any és més magre la presentació del tradicional espectacle.

Ara fa dos anys hi escassejaven les roses.

L'any passat hi havia poca ginesta.

Aquest any poques roses, poca ginesta i poques cireres.

Estem veient que l'any que vé ens amagarà l'ou.

Ditxoses subsistències, i que'n causen d'estropici!

Llegeixo:

«N'Alfons Maseras, el poeta, s'ha casat amb una «bella y gentil señorita» i se n'ha anat a passar la lluna de mel a Mallorca».

Si això és guerra!

«Va exercir de padri En Xenius».

Veu? això ja no li envegem tant. Les abstraccions filosòfiques creiem que perjudiquen a l'amor... I—supersticiosos com som—ens pensariem que, a la llarga, els decedents en poden rebre les conseqüències.

Pel·lícules barcelonines:

S'han reunit en una especie de societat en comandita tres captaires esguerrats q' e, per a fer més llàstima als transeunts, s'ajeuen ben estirats a terra, al mig del carrer i entonen un feréstec gori-gori que trenca les ànimes.

L'espectacle és tant afrós que els aficionats a les cintes sensacionals s'aturen al voltant del grupu de captaires i entre els uns i els altres i els altres i els uns impideixen la circulació. I tothom ho veu, tothom se'n entera menys els guàrdies urbans. A tal extrem arriba el llastimós espectacle, que havem arribat a creure si tot allò és un exemple de la nostra incultura o be pel contrari un número fet exprés de ciutadania patrocinat per la famosa «Atracció de Forasters».

Aquest any els gegants anaven amb el mateix trajo de l'any passat.

Feien goig, perquè duien roba bona. Tant l'Hereu com la Pubilla vestien de sobirans bizantins.

Pero a nosaltres ens plaurien molt més si anessin vestits a la moda del dia.

Imagineu-vos la gegantesa de *tobil·lera*, ensenyant les pantorrilles... I el gegant a mb la americana estreta i les calces de Charlot.

Vaja, no digueu que serien una delícia!

La reforma s'imposa encara que no més sigui per a donar gust als regidors radicals, que els empipa molt això de que vagin disfregats de reis i siguin l'admiració de la quitxalla.

Modes de guerra:

Sembla que les dones ianquis estan disposades a vestir pantalons, com els homes.

Ho trobem molt encertat, què diantre.

¿No han dut fins ara totes elles—quasi totes!—pantalons dessota de les faldilles?... Doncs faldilles amunt, i que les mostrin a la llum del sol.

Nosaltres, al revés de molts crítics de la moda femenina, creiem que les dones amb calces han d'estar de primera. Sobre tot en les dones primes, els té d'escaure molt bé.

Sí, sí!... que se les posin!... Que se les posin a tot arreu!

A tot arreu menos a casa, en família, que això si que és perillós.

«Diversiones públicas»:

L'altre diumenge, als Toros, una engaxada d'aquelles que emocionen i deixen al diestro a les portes de la mort.

Aquest diumenge, una senyoreta aeronauta que cau de la bomba del Turó Park i es queda feta una truita dalt d'un terrat.

Vaja que, amb aquesta mena d'espectacles, si els barcelonins no ens divertim és perquè no volem.

—Tot sovint fem dissabte, Rodríguez.. Com és això?
—Calli, mestreja!... No veu que cada dos per tres tornen a dir que vé l'hereu!

CAJA NACIONAL DE SEGUROS SOCIALES

Societat Anònima

RAMBLA DELS ESTUDIS, 8. - BARCELONA

Pensions diaries:

Per pèrdua de treball.

Estalvi de quotes.

Autoritzat per la Comissaria General de Segurs

Repartiment de beneficis.

MAGATZEMS

LAS GALERIAS

Rebudes les Novetats per a la

PRESENT TEMPORADA D'ESTIU

Darrers models en Trajos i Bruses

La millor surtida en Colls

Ploma i Pelerinas Marabout

Las Galerías

sempre ven a preus reduïts

Ronda de Sant Antoni, 13 i Tamarit, 164

PREU FIXE Telèfon A 4464

EL CALZADO SORPRESA
ES LA MARCA MAS ACREDITADA
SALMERON 21

BLOKS NOTES

a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN :: Unió, 3
BARCELONA

ANTONI LÓPEZ, IMPRESSOR

IMPRESSOS DE TOTES MENES

EDICIONS

TREBALLS COMERCIALS

Olm, 8, inter.

Telèfon 4115 A

EDEN CONCERT

Asalto, núm. 12

EL MEJOR MUSIC-HALL DE ESPAÑA

Teléfono 3332 A

Continuos grandes programas de artistas de verdadero primer orden

Todos los dias gran éxito de la incomparable NIÑA DE LOS PEINES

Lithinés du Dr Gustin

contra mal de piedra, gota, reumatismo, cólicos hepáticos y nefríticos

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2

TELÉFONO 4115

OBRA NOVA

J. PEREZ-JORBA

ACABA DE SORTIR

Sang en rovell d'ou

— Qui és l'home prou insensat per a preferir la guerra a la pau? —
En la pau, els fills acluquen els ulls als pares; en la guerra els pares enterren als fills.

Un tom de 128 planes
CINC PESSETES

Santiago Rusiñol

En Josepet de Sant Celoni

NOVEL·LA PICARESCA

Un tom en 8.ª

Pessetes 1'25

Lletres Catalanes

VERS I PROSA

Selecció de treballs d'autors antics i moderns

— per A. Rovira i Virgili —

Un tom en 8.ª relligat

Pessetes 3

DICCIONARI CATALÀ - CASTELLÀ CASTELLÀ - CATALÀ

COMPOST EN PRESENCIA DELS DICCIONARIS PUBLICATS
FINS AL DIA I DE LES PRINCIPALS OBRES LITERÀRIES I
FILOLÒGIQUES CATALANES, ESPECIALMENT LES D'EN
POMPEU FABRA, I ENRIQUIT AMB ALGUNS MILERS DE
MOTS QUE ENCARA NO S'HAVIEN CATALOGAT, PER

PER

A. ROVIRA I VIRGILI

Un tom d'unes 900 planes, imprès sobre un paper finíssim i intransparent,
relligat amb pegamoid

900 planes, dos centímetres de gruix!!

PESSETES 10

Gramàtica elemental

DE LA

Llengua Catalana

per A. ROVIRA I VIRGILI

Un tom

Pessetes 3

NOVÍSSIMA

Ortografia Catalana

Vocabulari Ortogràfic

Segons les Normes de l'Institut d'Estudis Catalans i les obres i treballs dels millors filòlegs, ordenat i anotat per

A. ROVIRA I VIRGILI

Un tom

Pessetes 2

OBRA NOVA!

Frederic Pujulá i Vallés

ACABA DE SORTIR!

En el repós de la trinxera

Cartes del soldat a l'amic

Un tom en 8.ª

Pessetes 3'50

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravísos, si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

LA MARXA SOBRE PARIS

—Apa, careto, una mica més de trotillo, que és camí pla.